

Delårsrapport januari – september 2011

Statens järnvägar är ett affärsverk som förvaltar och tillhandahåller järnvägsfordon till av staten upphandlad trafik. Dessutom har Statens järnvägar, fram till den 19 maj, förvaltat egendom under leasingkontrakt, som affärsverket i sin tur leasat vidare till bolag som bildades ur Statens järnvägar vid bolagiseringen årsskiftet 2000/2001. Affärsverket har också ett antal andra åtaganden som är under avveckling.

Enligt Statens järnvägars instruktion (SFS 2007:1029) leds affärsverket av en styrelse. Styrelsen består av en ordförande, verkets generaldirektör och fyra övriga ledamöter, varav en är vice ordförande. Styrelsens ordförande är Bo Wikström och vice ordförande är Magnus Persson. Generaldirektör är Lennart Dahlborg.

Vid början av år 2011 hade Statens järnvägar 6 anställda varav 1 hade en vilande bottentjänst och 5 var i arbete. De 5 anställda i arbete upprätthåller den för verksamheten gemensamma administrationen och finansförvaltningen. Statens järnvägar har inte några lönekostnader för den anställde med vilande bottentjänst.

Viktiga händelser

Den 4 april omstrukturerades de sista kvarvarande amerikanska leasingavtalen i ett första steg mot en förtida lösen. Fordonen i leasingtransaktionen bestod av ett X2000-tågsätt, 146 personvagnar och 2 428 godsvagnar. Den ordinarie löptiden var fram till år 2016. Den förtida lösen finansierades med lån i Riksgälden om totalt 974,7 Mkr.

Den 19 maj upplöstes de amerikanska leasingavtalen och fordonen i transaktionen överfördes till SJ AB och Green Cargo AB med undantag för 4 personvagnar som förvaltas av Statens järnvägar i egen regi samt X2000-tåget som även fortsättningsvis hyrs ut från Statens järnvägar till SJ AB, då det utgör säkerhet för ett lån inom leasingverksamheten.

Den 27 juni tecknades ett avtal mellan Trafikverket och Statens järnvägar om fordonsförsörjning för den planerade nattågsupphandlingen med trafikstart i juni 2013. Statens järnvägar åtar sig enligt detta avtal att ställa fordon till förfogande för upphandlingen. Fordonsflottan för upphandlingen ska bland annat utrustas med signal-systemet ERTMS för att kunna trafikera Botninabanan. Vidare ska fem upprustade restaurangvagnar finnas tillgängliga och fem sovvagnar ska kompletteras med rullstolslyft.

Av budgetpropositionen för år 2012 framgår att regeringen avser att avveckla Statens järnvägar då verksamheten har minskat i sådan omfattning att de uppgifter som återstår kan överföras till andra myndigheter. Tidpunkt för avveckling är inte fastställd.

Verksamhetsgrenar

Statens järnvägar är sedan år 2005 organiserat i tre verksamhetsgrenar:

- avveckling av verksamhet
- förvaltning av leasingåtaganden
- förvaltning av järnvägsfordon.

För en mer ingående beskrivning av verksamhetsgrenarna hänvisas till årsredovisningen för 2010.

Verksamhetsgren: Avveckling av verksamhet

Verksamhetsgrenen omfattar åtaganden avseende tidigare anställd personal, miljöansvarsfrågor, en obligationsportfölj och förvaltning av avtal i vilka Statens järnvägar är part. För närvarande är avtalet med AB Storstockholms Lokaltrafik (SL-avtalet) och avtalen som ingicks vid bolagiseringen av huvuddelen av Statens järnvägar aktuella.

Sedan år 1999 innehar Statens järnvägar en försäkring hos Skandia Liv där Skandia har övertagit betalningsansvaret för arbets- och yrkesskadeersättningar samt ett antal förtida pensionsavgångar. Försäkringen har kompletterats med ytterligare pensionslösningar i anslutning till bolagiseringen.

Inom försäkringen har Statens järnvägar rätt till en överskottsfond som byggs upp när Skandias kapitalförvaltning ger en avkastning utöver den garanterade. Överskottsfonden kan användas till att betala värdesäkring av befintliga försäkringar och till att försäkra nya förmåner. Nuvärdet av överskottsfonden är på bokslutsdagen upptaget till 66,2 Mkr och återfinns i balansräkningen under finansiella anläggningstillgångar. Reserven för indexuppräknings uppgår till 52,4 Mkr och reserven för oförsäkrade förmåner till 24,5 Mkr. Reserverna ingår i balansräkningsposten för avsättningar.

I det allmänna pensionssystemet finns en automatisk balansering för att utgifterna på lång sikt inte ska överstiga intäkterna. Denna så kallade broms har gjort att Statens järnvägar drabbats av en engångskostnad på 19,1 Mkr för bruttosamordning av pensioner enligt gamla pensionsavtal. Det rör sig om avtal där individen är garanterad en viss summa och där på grund av "bromsen" den tidigare arbetsgivaren får stå för en större andel av pensionen.

Nedanstående redogörelse visar resultatet för verksamhetsgrenen:

LD

	Jan-sept 2011	Jan-sept 2010
Mkr		
Intäkter	0,0	0,0
Rörelsekostnader	-20,3	-1,6
Fördelade administrationskostnader *	-1,0	-1,1
Resultat före finansnetto	-21,3	-2,7
Fördelade kapitalkostnader	-	-
Resultat efter finansnetto	-21,3	-2,7

* Belastas med 20 % av de gemensamma administrationskostnaderna.

Verksamhetsgren: Förvaltning av leasingåtaganden

Verksamhetsgrenen omfattade vid årets början förvaltning av svenska och amerikanska leasingavtal innehållande 7 snabbtåg (X2000), 146 personvagnar och 2 428 godsvagnar. Efter den förtida lösentransaktionen den 19 maj 2011 är Statens järnvägar inte längre leasetagare i någon leasingtransaktion. Ännu återstår dock ett låneavtal där Statens järnvägar pantsatt 7 snabbtåg (X2000). Dessa fordon är uthyrda till SJ AB till förfallodagen i oktober 2012 då äganderätten till fordonen övergår till SJ AB. Vid denna tidpunkt upphör således enligt nuvarande plan leasingverksamheten inom Statens järnvägar.

Enligt regleringsbrevet har Statens järnvägar rätt att ta ut ersättning i form av en offentlighetsavgift enligt principen om full kostnadstäckning för administration av leasingåtaganden avseende järnvägsfordon. Avgiften är beräknad till 1,6 Mkr för år 2011. Efter samråd med Ekonomistyrningsverket om beräkningen har bolagen fakturerats och betalat detta belopp.

I bokslutet har ett belopp om 1,2 Mkr tagits upp som intäkt för periodens leasingadministration. Det redovisade resultatet för leasingadministration av järnvägsfordon uppgår därefter till ett nollresultat för perioden jämfört med ett resultat på 0,1 Mkr under motsvarande period föregående år.

I samband med den förtida lösentransaktionen i maj uppstod en vinst om 11,8 Mkr, som redovisas som en post av engångskaraktär.

Nedanstående redogörelse visar resultatet för verksamhetsgrenen:

22

	Jan-sept 2011			Jan-sept 2010		
	Järnvägs- fordon	Övrigt	Totalt	Järnvägs- fordon	Övrigt	Totalt
Mkr						
Intäkter	1,2	-	1,2	1,3	-	1,3
Rörelsekostnader	-	-	0,0	-0,1	-	-0,1
Fördelade administrationskostnader *	-1,1	-	-1,1	-1,1	-	-1,1
Poster av engångskaraktär	-	11,8	11,8	-	1,1	1,1
Resultat före finansnetto	0,1	11,8	11,9	0,1	1,1	1,2
Fördelade kapitalkostnader **	-0,1	-	-0,1	0,0	-	0,0
Resultat efter finansnetto	0,0	11,8	11,8	0,1	1,1	1,2

* Järnvägsfordon belastas med 20 % av gemensamma administrationskostnader.

** Järnvägsfordon finansierade med egna medel belastas med räntan på 3-månaders statsskuldväxlar.

Verksamhetsgren: Förvaltning av järnvägsfordon

Statens järnvägar har i uppdrag att tillhandahålla järnvägsfordon till operatörer i av staten upphandlad trafik. Fordon som inte nyttjas i denna trafik får efter samråd med Trafikverket (tidigare Rikstrafiken) hyras ut till andra järnvägsföretag. Fordonsflottan omfattar totalt 90 fordon.

I det trafikeringsavtal som berör nattågstrafiken till Norrland är SJ AB operatör till och med juni 2013. Statens järnvägar har tecknat hyresavtal med SJ AB för fordonen under trafikeringsperioden.

Genom en särskild överenskommelse mellan Statens järnvägar och Rikstrafiken hade Statens järnvägar garanterade hyresintäkter till och med år 2010. För fordon som har upprustats gäller garantin till juni 2013.

Fordonsuppgifter i genomsnitt (antal fordon per dag) för perioden:

<i>Uthyrda</i>	
– i trafik	88,2
– under upprustning eller revision	1,8
<i>Ej uthyrda</i>	<u>0,0</u>
Totalt antal fordon	90,0

Resultatet uppgår till 11,7 Mkr, vilket motsvarar en avkastning på 13,0 % på i verksamhetsgrenen sysselsatt kapital. Avkastningskravet, över en konjunkturcykel, är en räntabilitet motsvarande räntan på femåriga statsobligationer plus en procentenhet. Under januari – september 2011 var den genomsnittliga räntan på femåriga statsobligationer 2,6 %.

28

Styrelsen har gjort en bedömning av den rullande materielens restvärde den 30 juni 2013. Materielen skrivs från och med år 2008 av till det bedömda restvärdet vid denna tidpunkt. Restvärdet omprövas årligen.

Under tredje kvartalet 2011 har 1,6 Mkr investerats i de pågående fordonsprojekten avseende installation av ERTMS-utrustning, anskaffning och ombyggnad av restaurangvagnar och installation av rullstolslyft i sovvagnar.

Verksamhetsgrenens hyresintäkter är lägre än föregående år vilket förklaras av att ett antal motorvagnar såldes i juni 2010 vilket också har lett till minskade underhållskostnader. Bland rörelsekostnaderna var konsultkostnaderna högre föregående år på grund av de uppdrag kopplade till fordonen som Statens järnvägar fick i regleringsbrevet. Avskrivningarna är lägre än föregående år eftersom fordonskomponenter sedan årsskiftet är helt avskrivna. De fördelade kapitalkostnaderna är lägre än föregående år då det sysselsatta kapitalet är lägre. Nedanstående redogörelse visar resultatet för verksamhetsgrenen:

	Jan-sept 2011	Jan-sept 2010
Mkr		
Intäkter	53,9	63,1
Realisationsvinst	-	34,7
Fordonsunderhåll	-4,1	-8,2
Rörelsekostnader	-5,9	-6,1
Fördelade administrationskostnader *	-3,1	-3,4
Avskrivningar	-24,7	-29,8
Resultat före finansnetto	16,1	50,3
Fördelade kapitalkostnader **	-4,4	-5,5
Resultat efter finansnetto	11,7	44,8

* Belastas med 60 % av de gemensamma administrationskostnaderna.

** Belastas med räntan på femåriga statsobligationer plus en procentenhet på sysselsatt kapital.

↓

Resultatsammanfattning

Sammanfattningsvis är resultatet, uppdelat i verksamhetsgrenar, följande:

	Resultat efter finansnetto Mkr 2011-09-30	Resultat efter finansnetto Mkr 2010-09-30
Avveckling av verksamhet	-21,3	-2,7
Förvaltning av leasingåtaganden		
– Järnvägsfordon	0,0	0,1
– Poster av engångskaraktär	11,8	1,1
Förvaltning av järnvägsfordon	11,7	44,8
Återföring av internt fördelade kapitalkostnader	4,5	5,6
Externt finansnetto	<u>5,1</u>	<u>0,5</u>
Resultat	11,8	49,4

Kvarstående risker

Beträffande de risker som föreligger, och som i detalj finns beskrivna i årsredovisningen för år 2010, har hittills ingen förändrad bedömning gjorts under år 2011.

Jo

Resultaträkning

Omsättningen är lägre än föregående år beroende på att hyresintäkter har bortfallit för motorvagnar som avyttrats inom verksamhetsgrenen Förvaltning av järnvägsfordon.

I innevarande års resultat ingår under övriga rörelseintäkter en vinst från förtidslösen av leasingtransaktioner och på särskild rad under rörelsens kostnader en premie till Skandia Liv för försäkring av effekten av bruttosamordning sedan den så kallade bromsen i pensionssystemet slagit till. Rörelseresultatet exklusive dessa poster av engångskaraktär uppgår till 14,0 Mkr (14,2 Mkr).

Finansnettot uppgår till 5,1 Mkr jämfört med 0,5 Mkr föregående år. Både finansiella intäkter och kostnader är lägre än föregående år beroende på att ett antal leasingtransaktioner har förfallit.

Periodens resultat efter finansiella poster uppgår till 11,8 Mkr jämfört med ett resultat på 49,4 Mkr motsvarande period år 2010. Exklusive engångsposter skulle årets resultat ha uppgått till 19,1 Mkr (14,7 Mkr).

Balansräkning

Balansomslutningen har minskat sedan juni 2010 beroende på att genomförda transaktioner kopplade till leasingverksamheten har lösts.

Förändringen av *finansiella anläggningstillgångar* jämfört med december 2010 förklaras av:

– förändring av värdet på obligationsportföljen	6,7 Mkr
– Green Cargo ABs amortering	-30,2 Mkr
– förändrat värde på överskottsfond i Skandia Liv	-0,5 Mkr

Förändringen av *långfristiga skulder* förklaras av:

– förändring av skulder matchade mot obligationsportföljen	6,7 Mkr
--	---------

De kortfristiga fordringarna och skulderna har minskat eftersom de sista löpande betalningarna avseende det så kallade SL-avtalet gjordes i augusti 2010.

18

Resultaträkning

Mkr

	<u>Jan-sept 2011</u>		<u>Jan-sept 2010</u>	
Rörelsens intäkter				
Nettoomsättning	55,2		64,7	
Övriga rörelseintäkter	<u>11,8</u>	67,0	<u>35,5</u>	100,2
Rörelsens kostnader				
Personalkostnader	-3,7		-3,7	
Övriga rörelsekostnader	-12,8		-18,8	
Av- och nedskrivningar	-24,7		-29,9	
Poster av engångskaraktär	<u>-19,1</u>	<u>-60,3</u>	<u>1,1</u>	<u>-51,3</u>
Rörelseresultat		6,7		48,9
Resultat från finansiella investeringar				
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	132,6		228,5	
Övriga ränteintäkter	4,9		0,4	
Räntekostnader	<u>-132,4</u>	<u>5,1</u>	<u>-228,4</u>	<u>0,5</u>
Resultat efter finansiella poster		11,8		49,4

Prognos

Mkr

	<u>Prognos</u> <u>Jan-dec 2011</u>	<u>Utfall</u> <u>Jan-dec 2010</u>
Rörelsens intäkter	73,2	82,8
Rörelsens kostnader	-56,9	-66,9
Engångsposter	-7,3	35,1
Justering av reserver	<u>0,0</u>	<u>-6,4</u> *
Rörelseresultat	9,0	44,6
Finansnetto	<u>6,6</u>	<u>1,1</u>
Resultat efter finansiella poster	15,6	45,7

* Se not 4 på sidan 21 i årsredovisningen för 2010.

LB

Balansräkning

Mkr

	<u>30 sept</u> <u>2011</u>	<u>31 dec</u> <u>2010</u>	<u>30 sept</u> <u>2010</u>
TILLGÅNGAR			
<i>Anläggningstillgångar</i>			
Materiella anläggningstillgångar	155,3	175,4	184,1
Finansiella anläggningstillgångar	4 772,4	4 796,4	5 862,6
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Kortfristiga fordringar	8,9	163,1	5,7
Kortfristiga placeringar	25,1	-	-
Kassa och Bank	<u>378,2</u>	<u>190,7</u>	<u>317,0</u>
SUMMA TILLGÅNGAR	5 339,9	5 325,6	6 369,4
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
Balanserad vinst/förlust	268,6	222,9	222,9
Periodens resultat	11,8	45,7	49,4
Summa	<u>280,5</u>	<u>268,6</u>	<u>272,3</u>
<i>Skulder</i>			
Avsättningar	356,1	357,6	343,0
Långfristiga skulder	4 690,4	4 683,6	5 743,5
Kortfristiga skulder	<u>13,0</u>	<u>15,8</u>	<u>10,6</u>
SUMMA	5 339,9	5 325,6	6 369,4
EGET KAPITAL OCH SKULDER			

Ansvarsförbindelser

- Garantiförpliktelse att med maximalt MCHF 52 täcka låneförpliktelser som kredittagare i EUROFIMA inte fullgör. Garantin träder i kraft först efter det att respektive garanterande stat inte täckt beloppet och när en garantireserv om MCHF 556 är förbrukad.
- Åtagande att efter eventuellt beslut i EUROFIMAs styrelse erlægga ej inbetald del av tecknat aktiekapital, maximalt MCHF 41,6. Vid en eventuell inbetalning kommer värdet av långfristiga värdepappersinnehav att öka med samma belopp.

LB

Redovisningsprinciper

Delårsrapporten har upprättats i enlighet med förordning 2000:605 om Årsredovisning och budgetunderlag.

Rullande materiel skrivs från och med år 2008 av till ett bedömt restvärde.

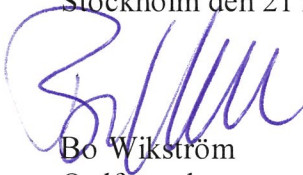
I samband med omstruktureringar och förtida lösen av leasingkontrakt har lån i SEK tagits hos Riksgälden. Lånen är matchade mot inbetalningar i USD från obligationsportföljen som valutasäkrats genom terminskontrakt. På balansdagen uppgår det nominella beloppet av terminskontrakten till SEK 4 322,4 Mkr (3 611,6 Mkr) med ett motvärde i USD på 608,0 MUSD (503,2 MUSD).

I och med att de sista leasingskulderna har lösts under året har redovisningen av obligationsportföljen ändrats så att värdet på lånen i Riksgälden styr värderingen av obligationerna.

Från och med år 2010 har presentationen av verksamhetsgrenarna ändrats för att ge en bättre bild av verksamheten. Gemensamma administrationskostnader har brutits ut från verksamhetsgrenen "Avveckling" och debiteras i sin helhet de övriga grenarna.

Vi intygar att delårsrapporten ger en rättvisande bild av verksamhetens kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 21 november 2011

Bo Wikström
Ordförande

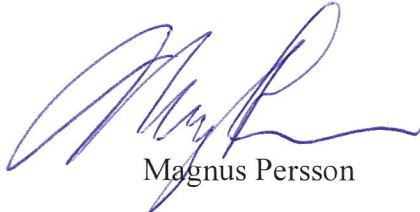
Lennart Dahlborg
Generaldirektör

Elisabet Annell

Per-Olof Granbom

Magnus Persson

Charlotte Sandart

Denna rapport har översiktligt granskats av Riksrevisionen.